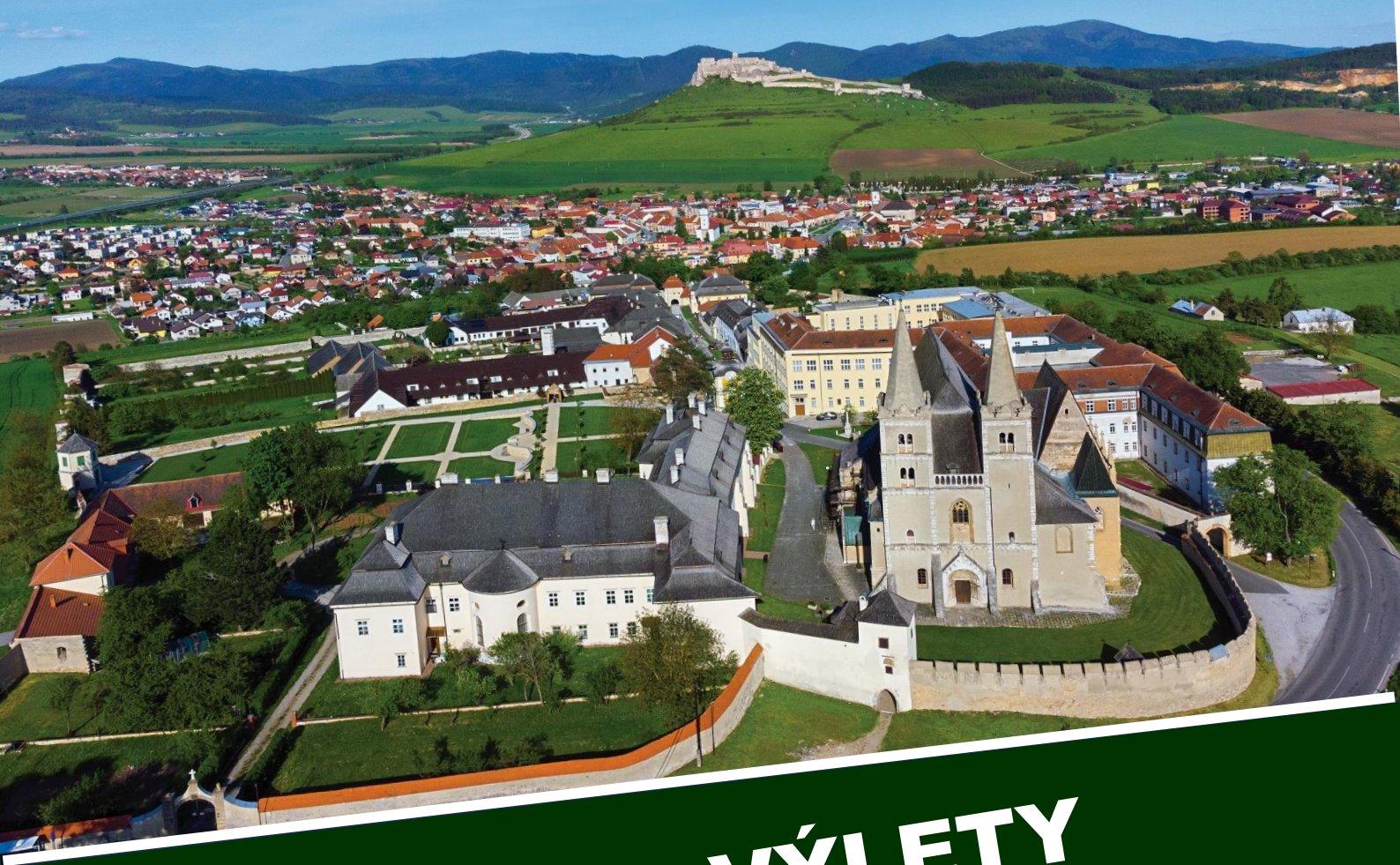

TIPY **NA** VÝLETY v regióne **MAS LEV** /okres Levoča/

**Dobrý deň,
ahoj!**

**Good day,
hello!**

**Dzień dobry,
cześć!**

**Jó napot,
szia!**

Levoča

- Tipy na výlety v Levoči a okolí
- Spoznávanie regiónu MAS LEV
- História, turistika a ubytovanie

Mesto **Levoča**, ležiace na východe regiónu Spiš, je doslova kultúrne-historickým pokladom medzi slovenskými mestami s množstvom historických a kultúrnych pamiatok, viažucich sa k slávnym dejinám mesta. Vďaka svojej bohatej minulosti patrí medzi turistami najnavštevovanejšie slovenské mestá.

HISTÓRIA

Levoča sa po prvý raz spomína v listine z roku 1249 pod názvom Leucha. Osada, prosperujúca z výhodnej polohy na obchodnej ceste Via Magna (Veľká cesta), sa rýchlo rozrástla na mesto s viacerými výsadami. Za krátky čas sa Levoča stala hlavným centrom nemeckej kolonizácie na Spiši a v roku 1271 ju dokonca povýšili na hlavné mesto Spoločenstva spišských Sasov. Ďalší vývoj však smeroval k oslabovaniu vplyvu spoločenstva, čo napokon v roku 1323 viedlo k vyhláseniu Levoče za slobodné kráľovské mesto.

PAMIATKY

Mestská pamiatková rezervácia predstavuje ucelený súbor významných kultúrno-historických pamiatok ohraničený obdĺžnikom pomerne zachovaných mestských hradieb.

Ťažiskom starobylej Levoče je rozľahlé obdĺžnikové námestie. Stojí tu rímskokatolícky farský Kostol sv. Jakuba zo 14. storočia (v roku 2015 vyhlásený za Baziliku minor), ktorá patrí medzi najvýznamnejšie sakrálne stavby na Slovensku. Vysoká štíhla veža baziliky z prvej polovice 19. storočia je najvýznamnejším prvkom siluety mesta.

K mimoriadne cenným patrí interiér baziliky, ktorý je jedinečným múzeom stredovekého sakrálneho umenia. Najobdivovanejší je hlavný oltár, ktorý je súčasne najvyšším gotickým oltárom na svete a jeho autorom je známy neskoro gotický rezbár Majster Pavol z Levoče. Oltár meria 18 metrov a 62 centimetrov. Svoju vlastnú podobizeň Majster Pavol údajne dal jednej z dvanástich sôch apoštolov nádhernej kompozície Poslednej večere v predele oltára.

K architektonicky najtypickejším stavbám levočského námestia patrí okrem Chrámu sv. Jakuba budova radnice. Mestská rada tu rozhodovala nielen o osudoch mesta a jeho obyvateľov, ale i o osudoch celého okolia. Výstavné priestory sa počas storočí stali svedkami mnohých dôležitých rozhodnutí a stretnutí. Historická radnica patrí k najnavštevovanejším expozíciám v Levoči. Na námestí vedľa radnice stojí tzv. klieť hanby zo 16. storočia, ktorá sa v minulosti využívala na verejné pranierovanie. Centrálné námestie lemuje vyše 50 pozoruhodných meštianskych a patricijských domov. Viaceré sú pomenované podľa bývalých majiteľov. Na prvý pohľad zaujme najmä renesančný Thurzov dom, ktorý získal novorenesančnú sgrafitovú fasádu v roku 1904.

PÚTNICKÉ MIESTO

Vysoko nad mestom sa týči Mariánska hora (781 m). Na Mariánskej hore sa nachádza Bazilika Navštívenia Panny Márie, jedno z najstarších a najvýznamnejších pútnických miest Slovenska. Toto nádherné miesto láka tisíce návštevníkov svojou históriou, duchovnou atmosférou a krásnymi výhľadmi na okolitú krajinu. Prvý kostolík na Mariánskej hore sa spomína už v roku 1247. Tento malý kostolík, vystavený nepriaznivým poveternostným podmienkam, postupne chátral a bol niekoľkokrát prestavovaný až do dnešnej podoby. Súčasná neogotická bazilika bola postavená v rokoch 1903-1904. Svojou impozantnou architektúrou, vrátane milostivej sochy Panny Márie z prvej polovice 15. storočia, ktorá sa nachádza na hlavnom oltári, je považovaná za klenot a perlu tohto miesta. Levoča je známa ako jediné slovenské mesto, ktoré má dve baziliky.

Od roku 2009 je mesto Levoča zapísané na Zozname Svetového dedičstva UNESCO.

Bazilika sv. Jakuba, Námestie Majstra Pavla

Farský kostol sv. Jakuba bol postavený v prvej polovici 14. storočia ako trojloďový priestor. V priebehu 15. storočia boli k vstupom na severnej a južnej strane pribudované predsieňe a okolo roku 1515 bola nad severnou predsieňou vybudovaná renesančná architektúra tzv. Henckelova knižnica (*Bibliotheca Leutschoviensis*). V roku 1859 – 1860 bola postavená neogotická veža, údajne na podnet kritických slov cisára Františka Jozefa I., ktoré adresoval levočským mešťanom pri jeho návšteve mesta. Nachádza sa tu jedenásť gotických oltárov, najrozmernejší z nich – hlavný oltár, s výškou 18,62 m, je najvyšším stredovekým oltárnym celkom na svete.

Bazilika Navštívenia Panny Márie, Mariánska hora

Dominantu Levoče tvorí strmý kopec s neogotickým kostolom - Mariánska hora. Je to jedno z najstarších a najvýznamnejších pútnických miest na Slovensku. Kaplnka na Mariánskej hore bola výrazom vďaka Spišiakov za ich záchranu na tomto mieste počas tatárskeho vpádu v rokoch 1241 - 1242. Archeológovia našli hradisko na kopci hneď za Mariánskou horou, ktoré sa nazýva aj dnes Burg - Hrad. Práve tu sa mohli obyvatelia mesta zachrániť pred Tatármi v opevnenom hradisku. Na pamiatku tejto udalosti si postavili kaplnku na kopci pod hradiskom, kde konali každoročne ďakovné procesie spolu s obyvateľmi susedných obcí. Takto vznikla prvá pútnická tradícia. O rozvoj mariánskeho kultu sa pričínili minoriti, ktorí si založili v prvej polovici 14. storočia v Levoči kláštor. V roku 1984 bol kostol povýšený na malú baziliku. Mariánsku horu v Levoči navštevujú každoročne tisíce pútnikov, aby tu načerpali duchovnej sily. V roku 1995 bola jedným z cieľov návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. na Slovensku.

PÚTE

Hlavná púť sa koná vždy v prvý víkend z príležitosti sviatku Navštívenia Panny Márie.

Slovenské Národné múzeum – Spišské múzeum v Levoči, Námestie Majstra Pavla 40

SNM-Spišské múzeum v Levoči bolo založené v roku 1884 z iniciatívy Spišskej dejepisnej spoločnosti. Zameriava sa na výskum historického vývoja mesta Levoča, umelecko-historický výskum v regióne pôsobenia múzea, výskum Majstra Pavla z Levoče v domácom a stredoeurópskom kontexte a vývoj Spišského hradu a jeho okolia. Rôznorodý zbierkový fond múzea je prezentovaný v niekoľkých expozíciách, z ktorých najnavštevovanejšie sú Spišský hrad a expozícia Majstra Pavla z Levoče, tvorcu najvyššieho gotického oltára na svete, ktorý zdobí kostol sv. Jakuba v Levoči. Múzeum sídli v renesančnom meštianskom dome na námestí Majstra Pavla v Levoči.

Historická Radnica, Námestie Majstra Pavla 2

K architektonicky najpôsobivejším stavbám levočského námestia patrí, okrem chrámu sv. Jakuba, budova radnice. Mestská rada tu rozhodovala nielen o osudoch mesta jeho obyvateľov, ale i o osudoch celého okolia. Budova vznikla pravdepodobne okolo polovice 15. storočia a prešla mnohými stavebnými úpravami až do dnešnej podoby, ktorá je výsledkom prestavby v rokoch 1893 – 95. Jej autormi boli Fridrich Schulek a Benedik Jaumann. Svojim spôsobom je na Slovensku ojedinelá zasadacia sieň a v nej obraz z roku 1679, znázorňujúci hlasovanie vtedajšej levočskej mestskej rady. Diela historického a umelecko-historického charakteru sú kombinované s ukážkami bohatej cechovej produkcie. Na druhom poschodí radnice múzeum predstavuje bohaté umelecké zbierky od gotiky cez renesanciu po barok, viažuce sa k regiónu Spiša. Unikátna je socha sv. Márie Magdalény z Danišoviec u obdobia okolo roku 1420, gotické plastiky a oltáre, renesančné i barokové obrazy či ikony, ktoré vás očaria svojou umeleckou krásou i duchovným posolstvom. Stále expozičné priestory dopĺňa výstavná sieň na tematické a príležitostné výstavy.

Dom Majstra Pavla, Námestie Majstra Pavla 20

Aké boli osudy najslávnejšieho umelca spájaného s Levočou?

Kde žil a tvoril majster, ktorého celý svet pozná pod menom Majster Pavol z Levoče? Odpovede na tieto otázky hľadajte v nenápadnom dome na levočskom námestí, ktoré nesie jeho meno. Dom číslo 20 na Námestí Majstra Pavla poodhalí fakty zo života umelca i úskalia jeho tvorby.

Nebolo v silách jedného človeka vytvoriť za ľudský život tak rozsiahle dielo. **Majster Pavol mal vo svojej dielni pomocníkov**, ktorí vykonávali prípravné práce a majster im dával punc dokonalosti. Jednoznačne sa dá povedať len o hŕstke sôch, že ich kompletne zhotovil Majster Pavol. Ich **podrobným štúdiom** odborníci dospeli k charakteristickým črtám tváří, tvarovaniu rúk a prstov. Nezameniteľné sú kučery vlasov a precízne vypracované záhyby na odevoch. Pozorné oko v nich uvidí umelcov **tajný podpis v naskladanej látke do tvaru ucha**.

Starý kostol minoritov – čierny kostol, Kláštorská 555

Gymnaziálny kostol v Levoči zvaný i Starým kostolom minoritov či Čiernym kostolom patrí k najväčším kresťanským chrámom, a zároveň k najkrajším ukážkam gotického staviteľstva na Slovensku. Kostol bol vybudovaný v prvej polovici 14. storočia a na jeho stavbu výdatne prispel i povestný uhorský šľachtic Donč, veľký fanúšik a šíriteľ gotickej architektúry a hrdina známej poviedky Ladislava Nádaši-Jégého, Magister rytier Donč. Kostol patrila istý čas jezuitom, ktorý pri ňom zriadili gymnázium – odtiaľ názov gymnaziálny. Stavba je unikátnou krížovou chodbou spojená so starým minoritským kláštorom. Táto krížová chodba, teda otvorená arkádová chodba štvorcového pôdorysu obklopujúca ústredný dvor, tzv. rajský, pochádza zo 14. storočia a zdobia ju cenné stredoveké fresky.

Z gotického interiéru sa zachovala gotická socha Madony z 15. st. na hlavnom oltári. Okrem nej sú na oltári aj barokové sochy uhorských kráľov a jezuitských svätcov. V sakristii je umiestnená maľba z prvej polovice 14. st., ktorá znázorňuje Ukrižovanie, nad portálom do sakristie je Smrť a Nanebovzatie Panny Márie.

Evanjelický kostol, Námestie Majstra Pavla 38

V južnej časti námestia v mierne klesajúcom teréne je postavený Evanjelický kostol v rokoch 1823 – 1837 podľa návrhu levočského architekta Antona Povolného na mieste staršej drevenej stavby. Kostol je riešený v duchu klasicizmu. Jeho rozložitá hmota na centrálnom pôdoryse v tvare gréckeho kríža je ukončená polguľovou kupolou nesenou osembokým tamburom s radom termálnych okien. V exteriéri dominujú vysoké, polkruhovo zaklenuté, navzájom pilastrami oddelené okná. Vstup zdôrazňujú kanelované pilastre vysokého rádu.

To najkrajšie je očiam ukryté. Kto by sa neunúval nazrieť za oltárny priestor, prišiel by o veľa. **Unikátna kolekcia trinástich obrazov** sa zachovala ešte z druhého dreveného chrámu. V strede sa nachádza obraz znázorňujúci Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta – **Salvator Mundi**. Po ľavej i pravej strane sú rozmiestnené šesť obrazov. Pozornému oku neunikne, že diela okrem nemeckých nápisov a zobrazení apoštoli disponujú aj atribútmi ich umučenia. **Biblický cyklus** znázorňuje univerzálnosť cirkvi a Kristovu vládu nad svetom.

Thurzov dom, Námestie Majstra Pavla 7

Historické centrum mesta Levoča ukrýva viacero pokladov stredovekej architektúry. Thurzov dom je ale nepochybne jeden z najzapamätateľnejších a najkrajších domov vôbec. V zástavbe viacerých meštianskych domov z rôzneho obdobia 14. až 16. storočia je práve tento z 16. storočia ojedinelý zdobenou fasádou. Pôvodne išlo o dve osobitné gotické budovy, ale práve v tomto čase došlo prestavbou k ich spojeniu. Rozdielnosť pôvodných stavieb je dodnes rozoznateľná.

Pôvodne fasádu pseudorenesančného vzhľadu vyhotovili študenti z Budapešti, vedení profesorom Štefanom Grohom a v roku 1958 až 1959 fasádu opravoval Mikuláš Štalmach. Neprehliadnuteľná je farba fasády a zdobenie okolo oblúkových okien. Štítová atika s bohatou výzdobou sa v meste nepodobá na žiaden iný architektonický skvost.

Svoje meno nezískal Thurzov dom len tak pre nič za nič. Patril rodu Thurzovcov, ktorý bol jedným z najvyznanejších magnátskych a šľachtických rodov v Uhorsku. Erb Thurzovcov sa dá rozoznať nad oknom na druhom poschodí, ale tiež erb Spišskej župy, erb mesta alebo erb Hilára Csákyho, ktorému dom tiež patril. Rod Thurzovcov bol úspešný v podnikaní, najmä v oblasti hutníctva a baníctva, ktorému sa darilo v hornouhorskom, čiže v slovenskom Rudohorí, na Spiši, ale aj v Poľsku, Čechách a Nemecku. Vlastnili dokonca monopol na obchodovanie s meďou. V Levoči, ako v kráľovskom meste, boli podporovateľmi vzdelania, kultúry a umenia.

Kostol Ducha svätého a kláštor minoritov, Košická 2

Jednou z významných sakrálnych pamiatok Levoče je pôvabný barokový komplex kostola a kláštora minoritov nachádzajúci sa za Košickou bránou. História minoritského rádu v Levoči siaha ďaleko do stredoveku, prví mnísi sem prišli na prelome 13. a 14. storočia. Usídlili sa mieste neďaleko mestských hradieb, aby boli stále na blízku chudobným, o ktorých sa starali a na tomto mieste založili i najstarší levočský kostol a kláštor. Po ničivom požiari v polovici 18. storočia bol komplex zbúraný a znovu postavený, tentoraz však v barokovom štýle, ktorý bol v onej dobe horúcim trendom. Na priečelí kostola Vás zaujme nástenná maľba so symbolmi Viery, Nádeje a Lásky. Kostol Ducha Svätého sa tak stal jedným z malého počtu barokových chrámov v spišskom regióne.

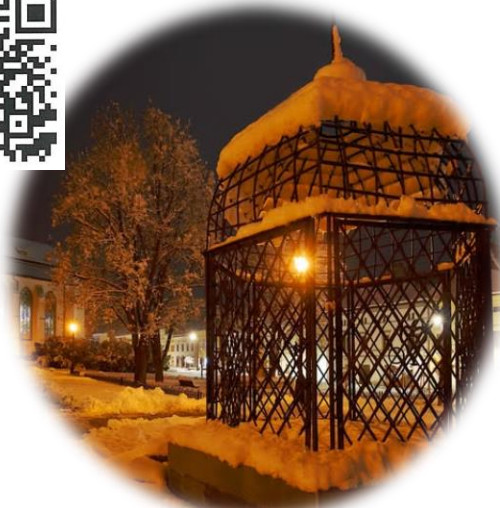
Obchodný dom, Námestie Majstra Pavla

Spolu so zlatníckymi dielňami bol časťou komplexu budov v parku. Pôvodne tu bola škola, o čom svedčí erb oproti kostolu. V roku 1588 ju prebudovali na školu vyššieho typu. Nachádzala sa tu tiež mestská zbrojnica. Budovy boli spojené v jeden celok v rokoch 1587 – 1588. Po prestavbe v rokoch 1810 a 1858 – 1862 slúžila ako reálne gymnázium, kasíno, cukráreň, reštaurácia i byty. Dnes, opäť zreštaurovaná, slúži administratívnym účelom.

Klietka hanby, Námestie Majstra Pavla

Približne zo 16. storočia, slúžila na trestanie ľahších deliktov. Pôvodne stála na mieste dnešného evanjelického kostola. Neskôr bola majetkom rodiny Probstnerovcov a stála v parku, v priestore dnešnej nemocnice. Stredoveký pranier rodina darovala mestu v roku 1933, odkedy stojí pred historickou radnicou.

Mestské divadlo, Námestie Majstra Pavla

V pôsobivom prostredí pamiatkovým.. dominánt, na západnej strane námestia sa nachádza budova Mestského divadla. Rekonštrukciou bola budove vrátená, zvlášť divadlu, jej komorná podoba z polovice 19. storočia. V tomto kultúrno – spoločenskom komplexe sa nachádza kongresová sála, divadelná sála, dve kurzové miestnosti, modrý salónik. Novootvorené mestské divadlo ponúka širokú paletu divadelných vystúpení, kultúrnych podujatí, ale aj možnosť usporadúvania kongresov, seminárov, školení a rôznych spoločenských stretnutí.

Malý župný dom, Námestie Majstra Pavla

Malý župný dom s sgrafitovou výzdobou a erbom Spišskej župy patrí Štátnemu archívu v Levoči. Jeho najdlhším dokumentom (14,63 m) je pergamenový rotulus notára Jána z Gostyňa z roku 1332, najkrajšie zdobeným je armáles cisára Rudolfa II. z roku 1588 a najzvlášťnejším dokumentom je súbor röntgenových snímok zakladateľa röntgenológie v Uhorsku Dr. Alexandra z Kežmarku z roku 1898 – 1909.

Veľký župný dom, Námestie Majstra Pavla

Levoča bola od 16. storočia až do konca roku 1922 sídlom Spišskej župy. V rokoch 1806 – 1826 postavil pre ňu architekt z Ergu Anton Povolný veľkolepú administratívnu budovu, župný dom, ako sídlo administratívy. Klasicistický sloh pritom prispôbil renesančnému prostrediu Levoče zdôraznením horizontálnych línií. Považuje sa za najkrajší župný dom v bývalom Uhorsku. Veľký župný dom s dórsnymi stĺpmi patrí k najčistejším klasicistickým stavbám na Slovensku. Je zdobený reliéfmi s portrétmi gréckych a rímskych filozofov a symbolmi hospodárstva, vedy a umenia.

Stredoveké hradby v meste Levoča chránia vzácné historické centrum

Nie je veľa na Slovensku s historickým centrom, ktoré chránia stredoveké hradby. Levoča je v mnohom

unikátna a turisticky možno stále ešte nie celkom docenená. Stredoveké kráľovské mesto je obkolesené pôvodnými hradbami v dĺžke 2,5 kilometra a aj dnes by dokázali plniť svoju úlohu – brániť nepriateľovi vo vstupe. Opevnenie, ktoré obopínalo mesto, pochádza z prelomu 13. až 14. storočia. Vyznačuje sa zložitou sústavou troch opevňovacích múrov a hradobnou priekopou. Hlavný systém opevnenia siaha do výšky až 6 metrov, oddelený parkanom, priestorom na presuny vojska a ohraničený ešte vyšším opevnením. Múry sú spevnené baštami, v minulosti patrili alebo v nich sídlili rôzne cechy, ktorým však z vlastníctva plynuli povinnosti. Najznámejšia a dnes komerčne využívaná je Kupecká bašta s prevádzkou reštaurácie. Do mesta sa pôvodne vchádzalo troma bránami. Zachovala sa len Košická a Menhardská brána. V opevnení sa nachádza ešte Poľská brána, ktorá ňou v skutočnosti nebola.

LEGENDA o Levočskej bielej pani

Povešť o Levočskej bielej pani sa viaže k šľachtickej Júlii Korponayovej-Géczyovej, ktorá počas povstania Františka II. Rákociho (1703 – 1711) zradila mesto Levoča. Podľa legendy z lásky k cisárskemu veliteľovi ukradla kľúče od mestskej brány, čím umožnila dobytie mesta. Pripútanú k popravnému stĺpu Julianu Korponaiovú verejne sťali mečom na trhovisku 25. septembra 1714 o jedenástej hodine predpoludním v Rábe (dnešný Győr v Maďarsku).

Obraz Levočskej bielej pani namaloval slávny levočský maliar Jozef Czauczik (1825). Bol umiestnený na hradbách mesta a zobrazuje ako Juliana otvára tajné dvere a volá nepriateľské vojská do mesta.

Spillenbergov dom, Námestie Majstra Pavla

Spillenbergov dom patril v 16. – 17. storočí známej lekárnickej rodine. Dom má dispozičné jadro z 15. storočia a zachovanú reprezentačnú prestavbu celej zástavby na parcele v 14. storočí. Dom je významný jedinečným architektonickým riešením hlavnej fasády s bohatou výzdobou a pre Levoču atypicky riešeným vysokým atikovým štítom. Hodnotu domu zvyšuje prostredníctvom majiteľa – rodina Spillenbergovcov, ktorí patrili k významným osobnostiam mesta.

Viacúčelová vodná nádrž Levoča, Žabia cesta – multifunkčný areál

Žabia cesta je multifunkčný rekreačný a náučný areál, ktorý sa nachádza približne 3 km od historického centra Levoče. Ide o ideálne miesto pre rodiny s deťmi, športovcov aj milovníkov prírody, postavené v blízkosti miestnej vodnej nádrže. Areál prepája aktívny pohyb s oddychom v lone prírody. Celý priestor je vybudovaný v blízkosti vodnej nádrže a slúži obyvateľom aj turistom počas celého roka.

Hlavným lákadlom pre rodiny s deťmi je interaktívny náučný chodník, ktorý hravou formou vysvetľuje ochranu obojživelníkov. Na trase dlhej viac ako kilometer vás sprevádza priateľský maskot žabka Želka a rôzne edukačné tabule. Pre športových nadšencov sú v areáli pripravené moderné ihriská na tenis, volejbal či futbal. Počas letných mesiacov si návštevníci môžu užiť prírodné kúpanie, člnkovanie alebo si vyskúšať paddleboarding na hladine priehrady. Okolité lesné prostredie ponúka príjemný tieň a ideálne podmienky na nenáročné prechádzky či cykloturistiku.

Miesto je tiež vybavené oddychovými zónami a zázemím pre kultúrne podujatia či rodinné pikniky. Vďaka svojej dostupnosti len pár minút od historického centra Levoče ide o skvelý cieľ na víkendový výlet. Táto lokalita úspešne spája modernú športovú infraštruktúru s citlivým prístupom k zachovaniu miestnej fauny a flóry.

Múzeum špeciálneho školstva v Levoči, Ideálne miesto pre kultúrnu, edukatívnu a interaktívnu inklúziu

múzeum špeciálneho školstva v Levoči

ZÁŽITKOVÉ, EDUKATÍVNE A JEDINEČNÉ MÚZEUM PRE MALÝCH AJ VEĽKÝCH

EXPERIENTIAL, EDUCATIONAL AND
UNIQUE MUSEUM FOR CHILDREN
AND ADULTS

MODERNÁ A INTERAKTÍVNA EXPOZÍCIA:

THE MODERN
AND INTERACTIVE
EXHIBITION:

- lektorované prehliadky SK, EN, DE
- audioguide SK, PL, HU
- zážitkovo-edukatívne programy
- kreatívne workshopy
- múzejné stredy so seniormi

msslevoca.sk

+421 918 625 285
mss.levoca@gmail.com
msslevoca
mss.levoca

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

CENTRUM
VEDECKO-TECHNICKÝCH
INFORMÁCIÍ SR

Interaktívne múzeum v Levoči je moderným a zážitkovým priestorom pre malých i veľkých návštevníkov. História múzea siaha do roku 1990, kedy sa 19. novembra otvorila brána tohto jedinečného múzea v stredoeurópskom regióne.

Návštevníkom ponúkame lektorované prehliadky stálej, interaktívnej expozície v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku, rozprestierajúcej sa na 4 podlažiach. Pre poľsky a maďarsky hovoriacich turistov je k dispozícii audioguide. Múzeum je prístupné všetkým bez rozdielu, návštevníkov so zrakovým, sluchovým, mentálnym a čiastočne aj telesným postihnutím nevynímajúc.

A čo nájdete v tomto originálnom a interaktívnom múzeu? Haptické učebné či kompenzačné pomôcky pre nevidiacich, naučíme Vás Braillovo písmo, Lormovu či Prstovú abecedu, vyhmátate si unikátny medený glóbus, zahráte si Pinf hry, uvidíte nadrozmerné 3D ucho a oko, otestujete si vlastné zmysly a na chvíľu sa ocitnete v tmavom priestore, v role nevidiacich. A to stále ešte nie je všetko.

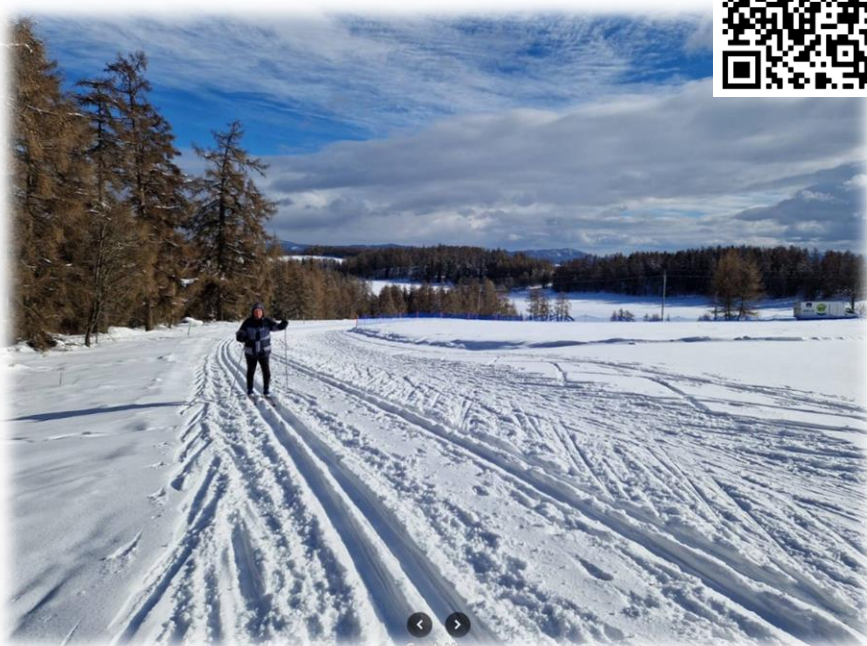
Pokojne si môžete vybrať aj iné múzejné programy, aktivity, podujatia. Ponuka pre naozaj pestrá, zážitková a originálna.

Múzeum už dávno neslúži len na archiváciu zbierkových predmetov, ale otvára svoju bránu aj širokej verejnosti a predstavuje jej nielen históriu, ale čoraz častejšie aj prítomnosť. Vďaka interaktívnej prehliadke stálej expozície, ale aj zážitkovo-edukatívnym programom, kreatívnym workshopom, špecializovaným podujatiam nahliadnete do sveta nevidiacich, nepočujúcich, osôb s poruchami autistického spektra či telesným znevýhodnením.

Levoča Nordic Centrum /LNC/, Lyžiarsky bežecký areál športovisko - sociálne zázemie - kaviareň, ski servis

Levoča Nordic Centrum predstavuje špičkový areál pre bežecké lyžovanie situovaný v malebnom prostredí Levočských vrchov v lokalite Krúžok. Toto stredisko nadväzuje na bohatú päťdesiatročnú tradíciu lyžovania v regióne a dnes ponúka moderné podmienky pre športovcov aj rekreačných bežkárov. Návštevníci tu nájdu profesionálne upravované trate vhodné pre klasický aj voľný štýl, ktoré sú rozdelené do viacerých okruhov podľa náročnosti. K dispozícii sú trasy v dĺžkach od štyristo

metrov až po päť kilometrov, pričom tie najdlhšie preveria kondíciu aj skúsených pretekárov. Okrem upravených okruhov ponúka okolie aj nespočetné možnosti pre zimnú turistiku na lyžiach v neupravenom teréne s výhľadmi na Spiš. Srdcom celého areálu je moderná polyfunkčná budova, ktorá slúži ako hlavné zázemie pre všetkých návštevníkov prichádzajúcich za športom. V jej priestoroch sa nachádza útulná kaviareň, kde si po výkone môžete dopriať teplý nápoj alebo drobné občerstvenie. Súčasťou služieb je aj plne vybavená požičovňa bežeckého výstroja a profesionálny servis, čo ocenia najmä začínajúci lyžiari. Budova je navrhnutá s dôrazom na komfort a bezbariérovosť, aby bola prístupná skutočne pre každého záujemcu o pohyb. Z terasy objektu sa hosťom naskytá unikátny panoramatický pohľad, ktorému dominuje majestátna silueta blízkeho Spišského hradu. Stredisko myslí aj na praktickú stránku návštevy, preto je priamo v areáli vybudované dostatočne veľké parkovisko pre osobné autá. Počas letnej sezóny sa charakter centra mení a stáva sa ideálnym východiskovým bodom pre cykloturistov a peších turistov

objavujúcich Levočské vrchy. Celý areál je udržiavaný vďaka dobrovoľným príspevkom a podpore fanúšikov tohto športu, čo pomáha zachovať vysoký štandard úpravy stôp. Aktuálne informácie o snehových podmienkach a stave tratí sú pravidelne zverejňované na sociálnych sieťach a webových stránkach strediska. Levoča Nordic Centrum tak spája športovú kvalitu s príjemným relaxom v prírode a patrí k najlepším destináciám svojho druhu na Slovensku.

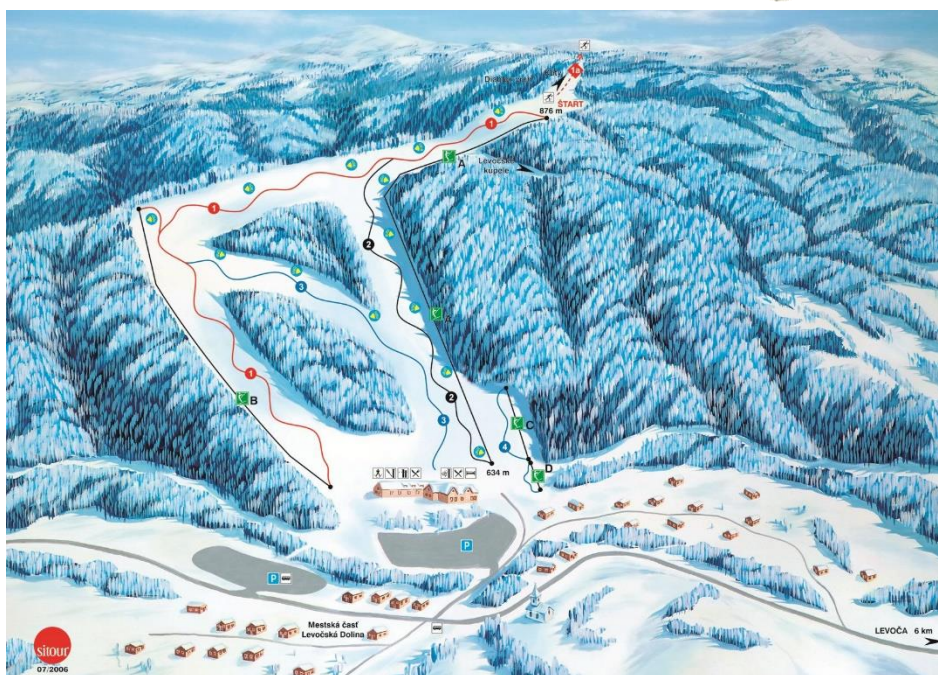
Rezort Levočská Dolina, Lyžiarske stredisko

RESORT
LEVOČSKÁ
DOLINA

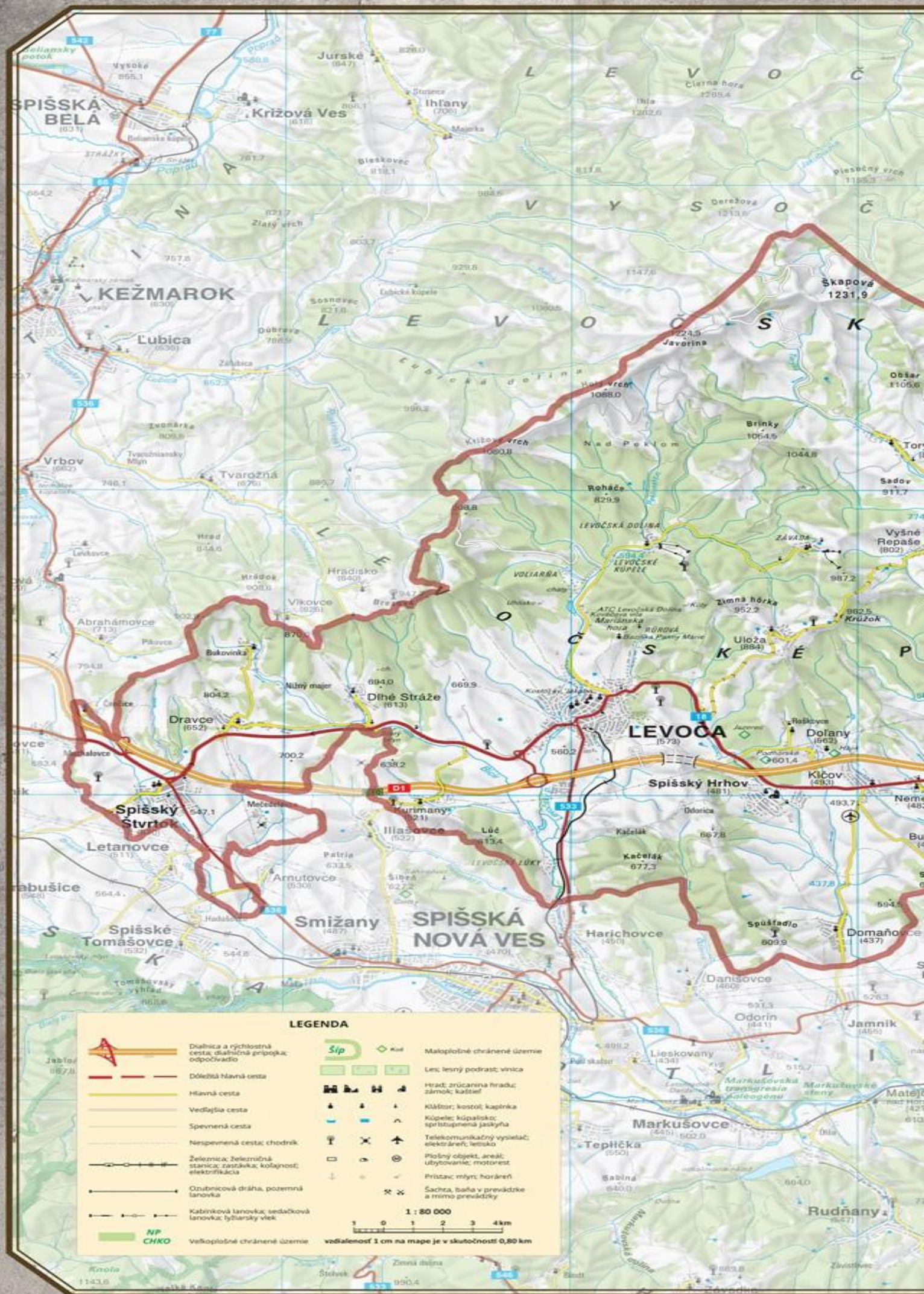

Lyžiarske stredisko Resort Levočská Dolina sa nachádza v malebnom prostredí Levočských vrchov len niekoľko kilometrov od historického centra mesta Levoča. Toto stredisko je vyhľadávaným miestom najmä pre rodiny s deťmi a lyžiarov, ktorí uprednostňujú pokojnejšiu atmosféru pred veľkými rezortmi. Návštevníci tu nájdu štyri pravidelne upravované zjazdovky s rôznymi stupňami náročnosti, ktoré uspokojia začiatočníkov aj skúsenejších jazdcov. Celková dĺžka tratí presahuje tri kilometre a o plynulú prepravu lyžiarov sa starajú štyri vleky vrátane špeciálneho lanového vleku pre najmenších. Celý areál je vybavený moderným systémom technického zasnežovania, čo zaručuje dobré lyžiarske podmienky počas celej zimnej sezóny. Pre milovníkov romantickej atmosféry a večerného športu stredisko pravidelne organizuje obľúbené večerné lyžovanie pod umelým osvetlením.

Začiatočníci môžu využiť služby profesionálnej lyžiarskej školy, kde skúsení inštruktori pomáhajú zvládnuť prvé oblúky na snehu. Priamo v areáli sa nachádza aj kompletne vybavená požičovňa lyžiarskej výstroje a odborný servis, takže návštevníci nepotrebujú vlastné vybavenie. Po dni strávenom na svahu môžu hostia relaxovať v miestnom wellness centre, ktoré disponuje bazénom, saunami a vírivkou. Gastronomické

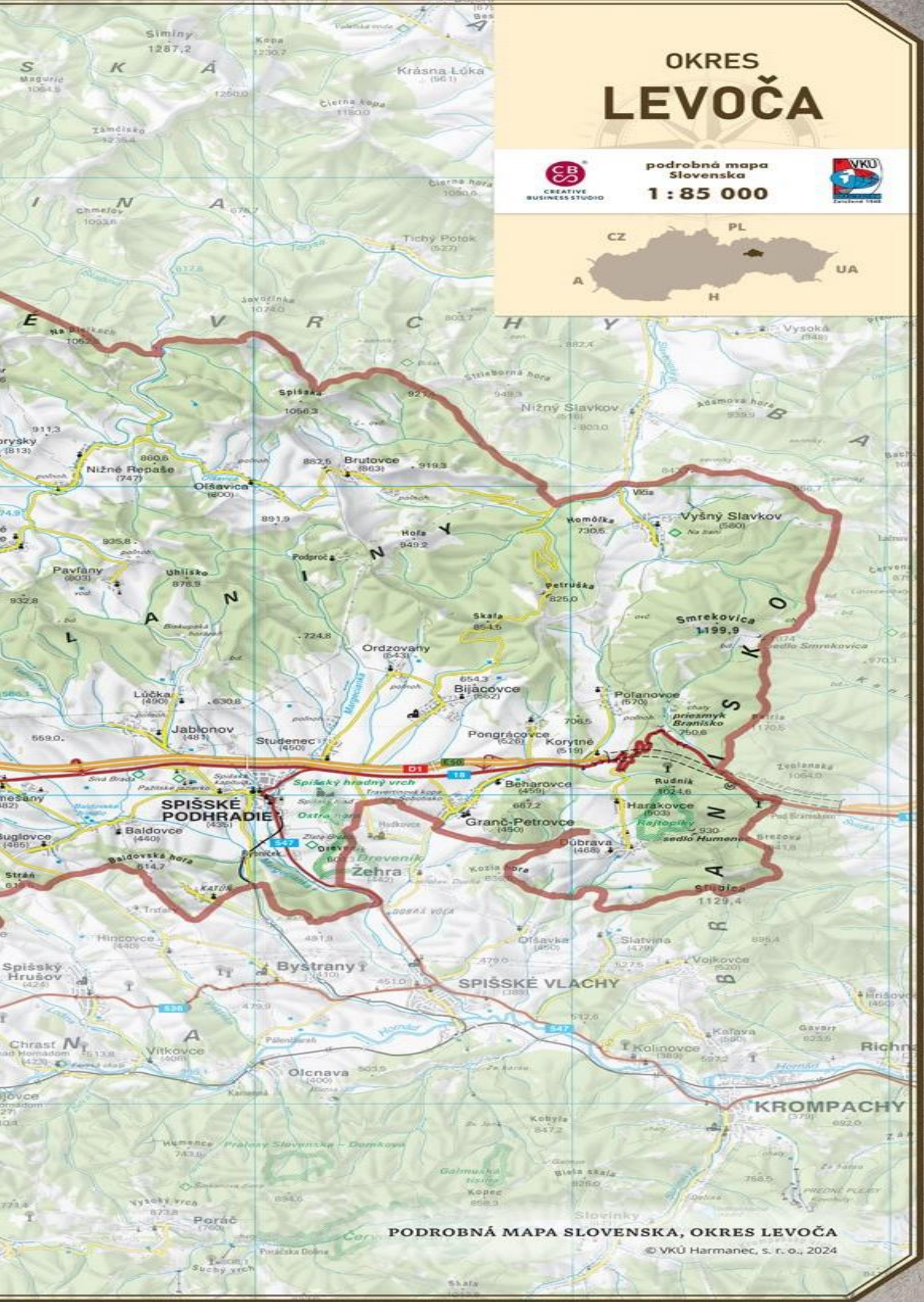
služby sú zabezpečené v reštaurácii s výhľadom na zjazdovku, kde sa podávajú tradičné slovenské špeciality aj moderné jedlá. Ubytovanie je možné priamo v útulných penziónoch v tesnej blízkosti vlekov, čo umožňuje hosťom vyraziť na lyže prakticky priamo z izby. Rezort myslí aj na zábavu mimo svahu a ponúka aktivity ako bowling, fitness alebo biliard pre celé partie priateľov. Parkovanie je pre návštevníkov zabezpečené bezplatne na priestraných parkoviskách priamo pri vstupe do areálu. Celý komplex funguje celoročne a v letných mesiacoch sa mení na centrum cyklistiky a biokúpania v prírodnom jazere. Vďaka svojej komplexnosti a rodinnému prístupu patrí Levočská Dolina medzi obľúbené ciele zimnej dovolenky na východnom Slovensku.

OKRES LEVOČA

podrobná mapa
Slovenska
1 : 85 000

PODROBNÁ MAPA SLOVENSKA, OKRES LEVOČA

© VKÚ Harmanec, s. r. o., 2024

Spišské

Podhradie

Spišské Podhradie je historické mesto v okrese Levoča, ktoré je od roku 1993 zapísané v Zozname svetového dedičstva **UNESCO** ako súčasť lokality Levoča, Spišský hrad a kultúrne pamiatky okolia. Mesto s približne **3 730 až 3 970 obyvateľmi** leží v Spišskej kotline priamo pod majestátnym Spišským hradom.

HISTÓRIA

Spišské Podhradie vzniklo v 12. storočí ako hospodárske podhradie pod strategicky dôležitým Spišským hradom. Už v polovici 13. storočia sa vyvinulo na nezávislé mesto a stalo sa významným centrom remesiel a obchodu, čo neskôr posilnila nemecká kolonizácia. Počas dlhého obdobia medzi rokmi 1412 a 1772 patrilo mesto do tzv. poľského zálohu, kedy bolo v správe poľských panovníkov. V roku 1948 bola k mestu pričlenená Spišská Kapitula, čím sa spojilo svetské podhradie s unikátnym duchovným sídlom Spišského biskupstva. Od roku 1993 je mesto vďaka svojim mimoriadnym pamiatkam zapísané v Zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

PAMIATKY

Mesto Spišské Podhradie predstavuje unikátny historický celok, ktorý je od roku 1993 zapísaný v Zozname svetového dedičstva **UNESCO**. Jeho najvýraznejšou dominantou je majestátny **Spišský hrad**, ktorý patrí k najrozsiahlejším hradným komplexom v celej strednej Európe.

Neoddeliteľnou súčasťou mesta je **Spišská Kapitula**, niekdajšie samostatné cirkevné mestečko, ktoré dodnes slúži ako sídlo spišského biskupa. Centrom Kapituly je monumentálna **Katedrála sv. Martina**, v ktorej interiéri môžete obdivovať vzácne neskorogotické oltáre a kamenné náhrobky rodu Zápoľských. Okolo katedrály sa nachádza veniec kanonických domov a biskupský palác s príľahlou francúzskou záhradou, ktoré sú obohatené pôvodným opevnením.

Samotné historické jadro mesta tvoria dve námestia, kde dominujú typické renesančné a barokové meštianske domy s charakteristickými klenbami. Na Mariánskom námestí stojí rímskokatolícky **Kostol Narodenia Panny Márie**, ktorý vo svojich múroch ukrýva gotickú krstiteľnicu z 15. storočia. Významnou architektonickou pamiatkou je miestna **synagóga** postavená v maurskom slohu, ktorá dnes po citlivej obnove slúži na kultúrne účely a koncerty. V jej blízkosti sa rozprestiera starý **židovský cintorín**, ktorý je tichým svedkom pohnutej histórie miestnej komunity počas druhej svetovej vojny. Na neďalekom kopci Pažica nájdete areál **Spišského Jeruzalema**, čo je unikátna baroková kalvária postavená v mierke 1:1 k pôvodnému mestu Jeruzalem. Milovníci klasicizmu môžu v meste navštíviť aj evanjelický kostol a barokový komplex Kláštora milosrdných bratov, ktorý kedysi slúžil ako významná nemocnica. Prírodnou a pamiatkovou raritou v tesnej blízkosti mesta je travertínová kopa **Sivá Brada**, na ktorej vrchole stojí baroková kaplnka sv. Kríža pri vyvierajúcom prameni. Mesto ponúka návštevníkom moderné turistické informačné centrum na Mariánskom námestí, ktoré poskytuje podrobné mapy a informácie o všetkých týchto objektoch. Vďaka tejto koncentrácii pamiatok na malom území sa Spišské Podhradie považuje za jednu z najvýznamnejších historických lokalít na celom Slovensku.

Ranogotický **Kostol Ducha Svätého** v Žehre bol v roku 1993 zapísaný do Zoznamu svetového dedičstva **UNESCO** ako súčasť širšieho celku Spišského hradu a okolia. Táto mimoriadna sakrálna stavba z druhej polovice 13. storočia sa vypína na bielom travertínovom kopci priamo nad obcou. Exteriér kostola je charakteristický svojou šindľovou strechou a typickou cibulovitou vežou, ktorá bola pristavaná neskôr v období baroka. Najväčší svetový význam majú unikátne stredoveké nástenné maľby, ktoré pokrývajú takmer celý interiér a vznikali postupne od 13. do 15. storočia. Medzi najznámejšie fresky patrí symbolický výjav **Stromu života**, ktorý umelecky znázorňuje biblický súboj medzi Starým a Novým zákonom. Návštevníci môžu v kostole obdivovať aj vzácnu kamennú krstiteľnicu pochádzajúcu z čias samotného vzniku tejto historickej stavby.

Spišský hrad, Spišské Podhradie

Spišský hrad, týčiaci sa na vysokom travertínovom brale, patrí k najrozsiahlejším hradným komplexom v strednej Európe. Táto dominanta Spiša bola v roku 1993 zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva **UNESCO** ako unikátny príklad stredovekej architektúry.

História hradu siaha až do 11. storočia, kedy sa na vápencovom vrchu začali budovať prvé kamenné opevnenia. Svojím rozsahom presahuje plochu štyroch hektárov a skladá sa z horného hradu, stredného a dolného nádvorja. V hornom hrade sa nachádza najstaršia časť komplexu s monumentálnym románskym palácom a valcovitou obrannou vežou. Počas stáročí bol hrad sídlom dôležitých šľachtických rodov. Na tomto hrade sa narodil posledný uhorský kráľ **Ján Zápoľský**, ktorý sa stal posledným vlastníkom toho rodu. Po prehratej bitke hrad prebrali do svojho vlastníctva **Habsburgovci**. V roku 1531 už patril pod kontrolu **Thurzovcov** a po ich vymretí, ako posledným vlastníkom hradu, sa stal rod **Csákyovcov**, ktorý ho mali vo vlastníctve až do roku 1945. V roku 1780 postihol hrad ničivý požiar, po ktorom sa postupne premenil na malebnú zrúcaninu.

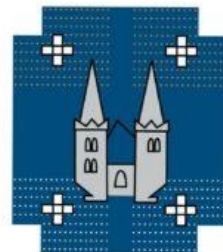
Spišská Kapitula – Katedrála sv. Martina, Spišské Podhradie

Katedrála svätého Martina v Spišskej Kapitule je jednou z najvzácnejších románsko-gotických pamiatok na celom Slovensku. Táto monumentálna stavba s charakteristickým dvojvežovým priečelím dominuje cirkevnému mestčku, ktoré sa často označuje ako „slovenský Vatikán“. Jej výstavba začala už v prvej tretine 13. storočia, pričom súčasnú podobu trojlodového chrámu nadobudla v rokoch 1245 až 1275. Od roku 1993 je katedrála zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO ako súčasť širšieho súboru pamiatok Spiša.

V interiéri sa nachádza unikátna románska plastika bieleho leva, známa ako Leo Albus, ktorá patrí k najstarším svojho druhu u nás. Pozornosť návštevníkov pútajú aj vzácne neskorogotické krídlové oltáre, najmä oltár Klaňania Troch kráľov z konca 15. storočia. Mimoriadne cennou súčasťou je Kaplnka Zápoľských, postavená v 15. storočí podľa vzoru parížskej Saint Chapelle.

Spišský JERUZALEM, Spišské Podhradie

SPIŠSKÝ
JERUZALEM

Kalvária pri Spišskej Kapitule je takmer zabudnutý komplex drobnej sakrálnej architektúry, o pôvodnej koncepcii ktorého sa prakticky až do roku 2002 takmer nič nevedelo. Až vďaka výskumom krajinárov a historikov dnes vieme popísať jej vznik, funkciu i rozsah, vieme, že táto kalvária je najstaršou na Slovensku. Jej výstavba prebiehala v rokoch 1666 – 1675. Kalvária je špecifická svojou koncepciou, osadením v krajine, i použitými architektonickými prvkami. V súčasnosti dostala názov, ktorý najlepšie vystihuje jej funkciu a koncepciu: **Spišský Jeruzalem**.

Kalváriu nájdete západne od Spišskej Kapituly a po zaparkovaní na parkovisku leží cez cestu priamo oproti vám. Je akýmsi prienikom viacerých celkov, ktoré v súčasnosti aj vďaka zmenám v cestnej sieti a zalesneniu územia, či poľnohospodárskym aktivitám v 20. storočí vnímame ako zdanlivo nesúvisiace. Do kalvárie spadá časť územia Spišskej Kapituly, ďalej bezprostredne

susediaca travertínová plošina Pažica, travertínová kopa Sivá Brada a dnes už zaniknutá pôvodne nadväzujúca lokalita Rybníky pri obci Jablonov.

DNI SPIŠSKÉHO JERUZALEMA

– kultúrno duchovný festival, ktorý sa koná posledný májový víkend.

Biskupská záhrada, Spišské Podhradie

Biskupská záhrada predstavuje oázu pokoja a estetický vrchol návštevy Spišskej Kapituly, ktorú svet pozná pod prívlastkom „slovenský Vatikán“. Tento historický priestor sa rozprestiera v severovýchodnej časti cirkevného mestečka zapísaného v zozname svetového dedičstva UNESCO.

Záhrada bola založená v polovici 18. storočia a pôvodne slúžila ako súkromné miesto pre oddych a reprezentatívne účely spišských biskupov. Po období úpadku prešiel areál v roku 2021 komplexnou a citlivou obnovou, ktorá mu vdýchla moderný, no stále autentický charakter.

Spišské diecézne múzeum, Spišské Podhradie

Spišské diecézne múzeum sídli v zrekonštruovanom kanonickom dome priamo v srdci historickej Spišskej Kapituly a svojim návštevníkom odhaľuje vzácne poklady sakrálneho umenia celého regiónu. Expozícia pútavo kombinuje historické liturgické predmety s najmodernejšími multimedialnými prvkami a interaktívnymi technológiami. Unikátnym zážitkom je najmä stretnutie s hologramom prepošta Henricha v životnej veľkosti, ktorý dokáže odpovedať na zvedavé otázky publika. V pivničných priestoroch môžete obdivovať digitálne vizualizácie a 3D model Katedrály svätého Martina dokumentujúci jej stavebný vývoj počas dlhých storočí. Zbierka obsahuje viac ako sto umeleckých diel vrátane klenotov a vzácných malieb, ktoré sú citlivo zasadené do autentických priestorov pamiatky. Pre maximálny komfort návštevníkov je budova vybavená bezbariérovým prístupom a moderným schodolezom, vďaka čomu je umenie dostupné pre každého. Po prehliadke si hostia môžu oddýchnuť v príjemnej kaviarni, ktorá je priamou súčasťou informačného centra v objekte múzea. Inštitúcia pravidelne oživa aj tematickými sezónnymi výstavami, pričom medzi najobľúbenejšie patrí tradičná expozícia betlehemov. Múzeum je otvorené denne počas hlavnej sezóny a predstavuje dôležitý bod na mape kultúrneho dedičstva zapísaného v zozname UNESCO. Celý areál dotvára pokojná duchovná atmosféra, ktorá z návštevy Spišskej Kapituly robí nezabudnuteľný výlet do hlbokej histórie Slovenska.

Synagóga, Spišské Podhradie

Spišské Podhradie sa vyznačovalo početnou židovskou komunitou a patrilo k ortodoxnému smeru. V roku 1850 tu vznikla židovská organizácia Chevra Kadischa. V roku 1873 bola postavená židovská škola, v ktorej vyučoval rabín a učitelia. Bohoslužby sa konali v súkromných domoch až do výstavby synagógy v roku 1870. Po požiari v roku 1905, ktorý zničil aj židovskú školu, bola synagóga opravená. Jednoduchá stavba s charakteristickými maurskými prvkami predstavuje typický príklad provinčnej synagogálnej architektúry 19. storočia. Postavená bola v neskoroklasicistickom slohu s prvkami inšpirovanými orientálnou architektúrou. Ide o jedinú zachovanú synagógu na Spiši, ktorá je od roku 1996 národnou kultúrnou pamiatkou nachádzajúcou sa v blízkosti centra mesta. V interiéri sa zachovala ženská galéria na šiestich liatinových stĺpoch, svätostánok (aron hakodeš) a pôvodná bohatá maurská stropná maľba.

Približne 3 km za mestom sa v blízkosti bývalej tehelne nachádza 125 metrov dlhý židovský cintorín, ktorý obkolesuje kamenný múr, vchádza sa doň cez ceremoniálnu halu (ciduk hadin).

Kaštieľ Spišský Hrhov, Objavte a zažite

Dominantou obce Spišský Hrhov je krásny kaštieľ z 19. storočia, inšpirovaný francúzskymi zámkami. Vyniká elegantným a majestátnym vzhľadom, ktorý zaujme každého návštevníka.

Zaujímavosťou interiéru sú štyri obrazy znázorňujúce etapy ľudského života – detstvo, mladosť, dospelosť a starobu. Nad dverami sa nachádzajú symboly jednotlivých mesiacov, ktoré pripomínajú kolobeh ročných období. Areál dopĺňa kaplnka sv.

Anny a rozľahlý park s historickými stromami, vhodný na prechádzky a oddych. V minulosti slúžil kaštieľ aj na dorozumievanie s hradom pomocou svetelných signálov. Kaštieľ je vo vlastníctve obce a počas letných mesiacov sú pre návštevníkov sprístupnené komentované prehliadky. Ďalšou dominantou obce je historický kostol, ktorý spája gotickú architektúru s typickou renesančnou vežou – typický prvok mnohých kostolov na Spiši. Kostol má bohatú históriu – po požiari v roku 1708 bol prestavaný do dnešnej podoby. Dnes v jeho interiéri návštevníci nájdu vzácne barokové oltáre, drevenú kalváriu zo 17. storočia či zaujímavý poschodový chór. Kostol je tak prirodzenou súčasťou života obce a zároveň zaujímavou zastávkou pre každého návštevníka Spišského Hrhova. Do obce vedie kamenný klenutý most pochádzajúci zo 16. storočia a bol súčasťou dôležitej cesty medzi Levočou a Spišskou kapitulou. Je takmer 40 metrov dlhý a 10 metrov široký a vyniká svojou odolnosťou a elegantným dizajnom. Most bol v minulosti viac krát rekonštruovaný. Je zaradený medzi národné kultúrne pamiatky. V strede obce nájdete kaviareň Sýpka, ktorá je príjemným miestom na oddych. Vznikla na mieste pôvodnej sýpky, čím prepája tradíciu s moderným životom. Návštevníci si tu môžu vychutnať kávu, občerstvenie a príjemnú atmosféru. Sýpka zároveň oživa rôznymi podujatiami a stretnutiami, ktoré spájajú miestnych aj návštevníkov. O poschodie vyššie nájdete MuzikMuzeum, ktoré ponúka jedinečný pohľad do sveta hudby a hudobných nástrojov. Návštevníci tu spoznajú ich históriu aj zaujímavý vývoj. Súčasťou expozície je vzácna zbierka nástrojov z rôznych období a kútov sveta. Hudbu si tu však možno nielen prezrieť, ale aj vypočuť a zažiť na vlastnej koži. MuzikMuzeum oživa aj počas rôznych podujatí, koncertov a workshopov. Harhovská rozhľadňa je vyhliadková veža, ktorá sa od tých ostatných líši tvarom. Stojí na kopci známom ako Medvedí vrch a stráži ju drevená socha medveďa. Pre návštevníkov nechýbajú lavičky a ohnisko. Vidieť z nej Spišský hrad, pohorie Branisko, Levočú, Mariánsku horu, Kráľovu hoľu aj Vysoké Tatry. Lesná sauna ponúka netradičný zážitok oddychu priamo v prírode. Nachádza sa v lese neďaleko ovocného sadu a je prístupná pre každého návštevníka, ktorý si ju vopred rezervuje. Je z nej krásny výhľad na Spišský hrad aj vrch Dreveník. Toto miesto spája relax, prírodu a jedinečnú atmosféru, vďaka čomu je obľúbeným cieľom návštevníkov aj miestnych.

Kaštieľ Bijacovce, Objavte a zažite

Obec Bijacovce sa rozprestiera v srdci historického regiónu Spiš a predstavuje jednu z najzaujímavejších lokalít v širšom okolí Spišského Podhradia. Jej dejiny sú nerozlučne späté s významným šľachtickým rodom Csákyovcov, ktorý tu zanechal nezmazateľnú stopu v podobe monumentálnych stavieb.

Ústrednou pamiatkou obce je rímskokatolícky Kostol Všetkých svätých, ktorý bol vybudovaný v ranogotickom slohu v druhej polovici trinásteho storočia. Tento chrám prešiel počas storočí viacerými úpravami, no stále si uchováva svoj stredoveký ráz a duchovnú vážnosť. V tesnom susedstve kostola sa nachádza vzácna románska rotunda zasvätená svätým Kozmovi a Damiánovi, ktorá je skutočným klenotom slovenskej sakrálnej architektúry. Táto rotunda bola postavená pravdepodobne v rovnakom období ako kostol a slúžila ako samostatný sakrálny priestor s kruhovým pôdorysom. Jej exteriér fascinuje svojou strohou krásou, kým interiér skrýva pozostatky historickej výzdoby a osobitú akustiku. Tretím pilierom historického dedičstva Bijacoviec je veľkolepý neskorobarokový kaštieľ, ktorý dominuje severnej časti obce. Csákyovci si ho nechali postaviť v rokoch 1780 až 1785 ako modernú náhradu za nehostinné priestory Spišského hradu. Kaštieľ je charakteristický svojou dvojpodlažnou dispozíciou a bohatou štukovou výzdobou, ktorá odzrkadľuje vysoké spoločenské postavenie jeho majiteľov. Celý objekt je citlivo osadený do prírodného prostredia, ktorému dominuje rozsiahly anglický park s cudzokrajnými drevinami. V tomto parku sa návštevník môže prechádzať po cestičkách, ktoré kedysi brádzila šľachta pri svojich letných radovánkach. Vzťah medzi sakrálnymi stavbami a svetským sídlom vytvára v Bijacovciach unikátny urbanistický celok. Práve toto spojenie gotiky, románskeho slohu a baroka robí z obce živú učebnicu dejín umenia. Kaštieľ po odchode pôvodných majiteľov prešiel rôznymi fázami využitia, no stále si zachoval svoju majestátnosť a pôvab. Kostol a rotunda sú zas svedkami nepretržitej náboženskej tradície a oddanosti miestnych veriacich svojim koreňom. Interiér kaštieľa v minulosti ukrýval cenné zbierky obrazov a nábytku, z ktorých časť je dnes rozptýlená v iných slovenských múzeách. Rotunda svätého Kozmu a Damiána je považovaná za jednu z najlepšie zachovaných stavieb svojho druhu na celom východnom Slovensku. Obec sa aktívne stará o údržbu týchto pamiatok, aby ich krása nevybledla ani v modernom svete. Pre turistov sú Bijacovce ideálnym východiskovým bodom pri spoznávaní pamiatok zapísaných v zozname svetového dedičstva UNESCO. Návšteva obce ponúka pocit zastaveného času a únik z hektického tempa súčasného života. Architektonická kompozícia týchto troch stavieb láka do Bijacoviec nielen historikov, ale aj fotografov a milovníkov umenia. Každá z budov nesie príbehy generácií, ktoré tu žili, pracovali a zveľaďovali tento malebný kút krajiny. Pri prechádzke obcou človek ľahko nadobudne pocit, že sa ocitol v historickom románe plnom šľachtickej noblesy. Bijacovce sú tak skutočnou perlou Spiša, ktorú by žiadny nadšenec slovenskej histórie nemal vynechať zo svojho itinerára.

Poľovnícko-lesnícke Múzeum, Bijacovce 1

Poľovnícko-lesnícke múzeum v Bijacovciach predstavuje fascinujúcu zastávku pre každého milovníka histórie a prírody, pretože sídli priamo v priestoroch monumentálneho barokového Csákyho kaštieľa. Toto unikátne múzeum vzniklo v roku 2016 vďaka iniciatíve neziskovej organizácie Svätý Hubert a jeho hlavným poslaním je zachovávať bohaté tradície spišského regiónu. Expozícia pútavo prepája svet lesníctva s poľovníctvom a ponúka návštevníkom pohľad na historické nástroje, trofeje či vzácne predmety dennej potreby niekdajších správcov lesov. Priestory kaštieľa dodávajú celej prehliadke vznešenú atmosféru a v posledných rokoch k nim pribudla aj zaujímavá obrazáreň s

portrétmi šľachtického rodu Csákyovcov. Keďže v objekte zároveň pôsobí stredná odborná škola lesnícka, múzeum dýcha životom a mladou energiou budúcich generácií lesníkov. Okrem stálych

výstav sa múzeum stalo dôležitým kultúrnym centrom, ktoré každoročne v septembri oživa počas populárneho podujatia Deň svätého Huberta. Počas týchto slávností sa areál

zaplní sokoliarmi, kynológmi a milovníkmi lesnej hudby, čo návštevníkom prináša nezabudnuteľný zážitok v autentickom prostredí. Samotná obec Bijacovce sa

nachádza v tesnej blízkosti Spišského hradu, takže návšteva múzea je ideálnym doplnkom k celodennému výletu po pamiatkach Spiša. Prehliadka múzea je prístupná celoročne, no

pred cestou je vždy vhodné telefonicky sa ohlásiť, aby ste mali istotu, že vás privíta odborný výklad. Návštevníci tu môžu obdivovať nielen interiéry, ale aj príľahlý park, ktorý kedysi slúžil ako oddychová zóna pre miestnu šľachtu. Každý kút tejto inštitúcie rozpráva príbeh o úcte

k lesu a o dôležitosti rovnováhy medzi človekom a divočinou. Múzeum v Bijacovciach je tak miestom, kde sa minulosť stretáva s prítomnosťou a vzdelávanie sa spája s úprimným obdivom ku slovenskej krajine. Celý zážitok umocňuje tiché prostredie vidieka, ktoré návštevníka vytrhne z každodenného zhonu a preniesie ho do čias starých

horárov a panských poľovačiek.

Kaplnka sv. Kríža, Sivá brada - gejzír, Národná prírodná rezervácia

Národná prírodná rezervácia **Sivá Brada** je zaujímavá svojou súčasnou aktivitou štyroch minerálnych prameňov, z ktorých sa vyzrážava travertín. Travertínová kopa má priemer základne asi 500 m, relatívnu výšku 25 m. Spodnejšie partie tvorené žltohnedými sedimentmi sú najstarším útvarom Sivej Brady, vrchnejšie svetlosivé sú mladšie. Je miestom výskytu vzácnej flóry a liečivých minerálnych prameňov vyvierajúcich na viacerých miestach. Jeden z týchto prameňov je určený na naberanie vody pre návštevníkov, najzaujímavejším je prameň, ktorý vyviera v podobe gejzíru a predstavuje jeden z dvoch gejzírův na Slovensku. Zaujímavým útvarom kopy je jazierko na jej vrchole, v priemere cca 5 m, hlboké 20 – 30 cm, cez jeho vodu badať stálu erupciu CO_2 a H_2S . Po obvode jazierka sa utvoril ochranný val z travertínov. Na úpätí kopy sa urobil vrt, v minulosti z neho vystupovala voda v podobe gejzíru, ktorý mal erupcie každých 5 – 6 hodín, čas výveru bol 1 – 2 hodiny, výška erupcie bola 3 – 6 m.

Na Sivej Brade možno nájsť aj malé travertínové krátery, z ktorých ale nevyviera voda, ale z nich uniká oxid uhličitý, ktorý dokáže v prípade veľkého nadýchnutia sa zahubiť aj menšieho živočícha. Na samotnom vrchole Sivej Brady sa nachádza romantická baroková Kaplnka sv. Kríža, ktorá často láka pútnikov. Vďaka tejto Kaplnke sv. Kríža sa táto lokalita stáva atraktívnejšou a zaujímavejšou aj pre milovníkov kultúrnych pamiatok.

Skalné mesto Dreveník, Národná prírodná rezervácia

Národná prírodná rezervácia a najväčšia travertínová kopa na Slovensku. Skalné mestá, jaskyne, horolezecké steny a nádherná krajina.

Dreveník je naše najrozsiahlejšie travertínové územie s krasovou morfológiou. Vznikol spojením niekoľkých travertínových kôp, ktoré sa tu usadili z minerálnych prameňov. Z viacerých výskytov travertínu na Spiši je Dreveník najstarší. Podľa odtlačkov rastlín zväpenatených v travertíne možno usudzovať, že jeho masív začal vznikať ešte v treťohorách. Jeho dnešný tvar pripomína stolovú horu mierne naklonenú k severovýchodu, na vrchu so škrapovou stepou. Z povrchových krasových foriem sú tu zastúpené škrapy, závrty, krasové kapsy a bradavičnaté sintre. Na okrajoch travertínovej kopy porušených puklinami vznikli dve skutočné ojedinelé skalné mesta, pôvabný Kamenný raj vo východnej časti a bizarné, z prírodovedeckého hľadiska hodnotnejšie strmé Peklo v západnej časti územia. Vznikli v dôsledku zvetrávania a kĺzavých pohybov travertínových blokov na mäkkom flyšovom podloží. Na juhozápadnej strane sú jaskyne s bohatými nálezmi po pračloveku. Doteraz bolo popísaných 24 jaskýň, zvláštnosťou je tu ľadová vo forme krapníkov, jazierok a nátekov, ktorá sa tu udržuje po celý rok, pretože v lete tu teplota vystúpi len na 0 - 1 °C. Takmer celá južná časť je nepreskúmanou archeologickou lokalitou. V juhozápadnom cípe sa nad skalnými zrazmi rozprestiera v literatúre známe eolitické sídlisko, v nadloží ktorého sa občas objavujú fragmenty slovanskej keramiky.

Skalný útvar Rajtopíky, Národná prírodná rezervácia

Jedinečnú skalnú bránu, neporušenú prírodu a nádherný výhľad na Tatry nájdete v Národnej prírodnej rezervácii Rajtopíky neďaleko obce Dúbrava.

Národná prírodná rezervácia Rajtopíky sa rozprestiera v západnej časti pohoria Branisko v katastri obcí Dúbrava a Harakovce. Chránené územie vzniklo na ochranu lesných a nelesných xerothermných spoločenstiev na dolomitickom podklade. Na predmetnom území je dodnes zachovaných päť lesných typov. Chránene rastlinstvo v prostredí prírodnej rezervácie zastupuje Ometlina smutná (*Koeleria tristis* Domin). Najväčšou raritou územia je približne 4 m vysoká dolomitová skalná brána. NPR Rajtopíky slúži predovšetkým na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno výchovné ciele. Návštevníci zároveň natrafia aj na pramenisko Bieleho potoka. Taktiež sa vyznačujú svahmi budovanými pestrými bridlícami, kremencami a dolomitmi.

Kostol Ducha Svätého (Žehra), UNESCO

Hľadáte miesto, kde sa zastavil čas a stredovek k vám prehovorí v pestrých farbách? Tento snehobiely kostolík na travertínovom kopci je skutočným klenotom, ktorý právom patrí do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Už z diaľky vás upúta jeho ikonická cibulovitá veža, no to najväčšie dobrodružstvo na vás čaká až za jeho dverami. Interiér je doslova „obrázkovou bibliou“, kde steny zdobia fascinujúce **stredoveké fresky** staré stovky rokov. Obdivovať tu môžete unikátny *Strom života* či dramatické výjavy z legend, ktoré vás preniesú do sveta rytierov a svätcov. Atmosféru miesta dotvára aj fakt, že ku kostolu musíte vystúpiť po **93 kamenných schodoch**, ktoré symbolizujú cestu k duchovnu. Z areálu sa vám navyše naskytne jeden z najkrajších panoramatických výhľadov na majestátny Spišský hrad. Je to ideálna zastávka pre milovníkov histórie, umenia a ticha, ktorí hľadajú autentický zážitok na Spiši. Celý priestor dýcha pokojom a pokorou, akú nájdete len na málokterom mieste v Európe.

PORIADOK VSTUPOV DO KOSTOLA V ŽEHRE

VSTUPY POČAS ROKA JÚL - AUGUST

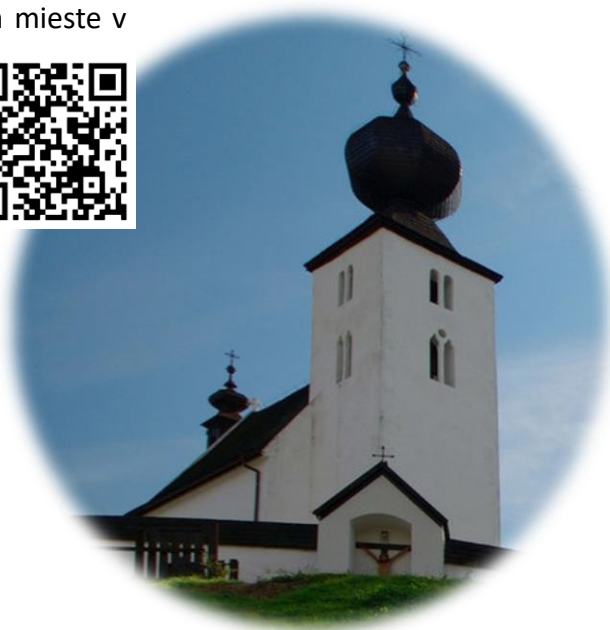
Pondelok - Piatok: 9.00 – 16.00

Sobota: 14.00 – 17.00

Nedeľa: 13.00 – 17.00

Prehliadku kostola mimo hlavnej turistickej sezóny je možné dohodnúť vopred mailom na adrese: kostolzehra@gmail.com alebo telefonicky:

Tel.: 053/4485027, 4495322 www.farnostzehra.sk

Navštívte → Penzión St. MARTIN

Spišská Kapitula/Spišské Podhradie

Penzión St. Martin sa nachádza v historickom centre Spišskej Kapituly a ponúka ubytovanie priamo v pamiatkovej rezervácii UNESCO. Táto štýlová budova prešla citlivou rekonštrukciou a zachováva si autentický dobový charakter s pôsobivou atmosférou. Hostia sa môžu ubytovať v izbách vybavených starožitným nábytkom, ktoré zároveň spĺňajú moderné štandardy trojhviezdičkového penziónu.

Z mnohých častí objektu sa naskytá unikátny výhľad na neďaleký Spišský hrad a okolitú prírodu Spiša. Súčasťou penziónu je vynikajúca reštaurácia, ktorá je známa svojou poctivou kuchyňou a využívaním kvalitných sezónnych surovín. Návštevníci môžu využiť aj príjemné posedenie na letnej terase alebo navštíviť štýlovú kaviareň s ponukou kvalitnej kávy a kvalitných vín. Pre rodiny s deťmi je pripravený detský kútik v interiéri a vonkajšie ihrisko s pieskoviskom a domčekom na hranie. Celý objekt poskytuje bezplatné pripojenie na internet a parkovanie je pre ubytovaných hostí zabezpečené priamo pri budove. Penzión je ideálnym východiskovým bodom pre turistiku a spoznávanie kultúrnych pamiatok v regióne Spiša. Okrem Spišského hradu môžu hostia navštíviť aj blízku Katedrálu svätého Martina alebo historické mestečko Spišské Podhradie.

Personál penziónu je ochotný pomôcť s plánovaním výletov a poskytnúť informácie o zaujímavostiach v okolí.

Vďaka svojej pokojnej polohe je ubytovanie vhodné pre páry hľadajúce romantiku aj pre rodiny túžiace po oddychu. Rezerváciu ubytovania je možné vykonať telefonicky alebo priamo cez oficiálnu webovú stránku zariadenia. Celková atmosféra penziónu St. Martin spája históriu s komfortom a vytvára nezabudnuteľný zážitok z návštevy tohto regiónu.

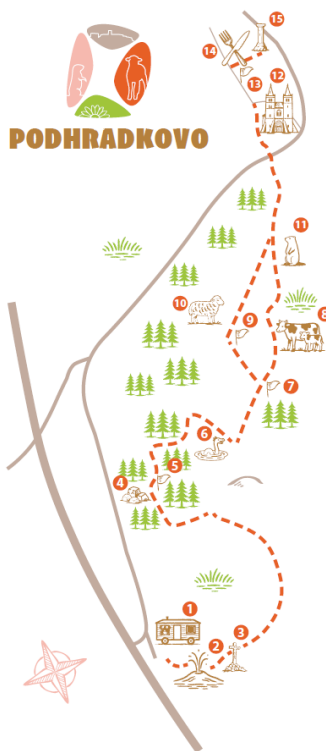

Penzión St. Martin vás uchvátí nielen historickým prostredím, ale aj ubytovaním.

CHUŤ SPIŠA Z LOKÁLNYCH POLÍ A LESOV

Blízko prírode, Objavte PODHRADKOVO

1. **St. Margita Cafe** Kedysi sa toto miesto nazývalo Biele vody. Postojte alebo sadnite si chvíľku na mieste kde začína dobrodružstvo. Útulná kaviareň v maringotke ponúka výbornú kávu, koláčik aj prvé poodhalenie príbehu Podhradkova. Tu sa začína vaša výprava. Podďte a odhaľujte s nami legendy a živú históriu miesta, kam vás dovedli nohy.
2. **Gejzír Sivá Brada** Pred viac ako 16 miliónmi rokov to bolo more. Dnes však z neho ostal už len gejzír, ktorý dýcha ako drak! Niekedy spí, inokedy zlostne syčí a potom zasa chrľí vodu do výšky. Nevieime presne, kedy vychrľí svoje vody k oblohe, no počkajte si a uvidíte úchvatný zázrak prírody, kedy zo skaly akoby zázrakom vytryskne živá voda.
3. **Kaplnka sv. Kríža** Na vrchu dnes zvanom Sivá brada stojí kaplnka, z ktorej tiež kedysi vytekal zázračný prameň. Uzdravoval oči aj dušu. Pred kaplnkou stojí dlhé storočia kríž, hoc ho často zhodil vietor či zničil blesk. No ľudské ruky ho vždy znovu vztýčili... je to miesto, kde sa totiž udiali mnohé zázraky...
4. **Starý travertínový lom** Z týchto skál pred stáročiami lámali kameň pre Spišskú Kapitulú. Po úzkych cestičkách ho viezli malí, ale silní pomocníci – oslci. Ich stopy možno ešte stále nájsť v prachu času... a sem tam aj stratenú podkovičku... Skúsite ich nájsť?
5. **Kaplnka sv. Františka Xaverského** Dávne putne miesto, na ktorom vraj spišský prepošť vyhnať zlého ducha pomocou obrazu sv. Františka. Kaplnka stojí na vršku nad starým kameňolomom a v noci vraj počuť šepot kameňov... Alebo je to len vietor?
6. **Dračie jazierko** Legenda rozpráva, že pod týmto jazierkom drieme starý drak. Raz za čas sa zobudí a zhlboka vydýchne – bublinky na hladine prezrádzajú jeho spánok.
7. **Kaplnka sv. Jána Nepomuckého** Postavená prepoštom napriek protestom Kapituly, skrýva slávnú minulosť aj tajomné príbehy. V noci tu vraj rinčia šable dvoch kozákov, ktorý sú pochovaní na jej severnej strane.
8. **Kravičky Gallowej** Tieto chlpaté kravičky nie sú len rozkošné – sú aj užitočné! Každý deň spásajú trávu, aby ochránili vzácne rastliny, mnohé tak jedinečné, že rastú len na týchto svahoch. Sú našimi skvelými prírodnými záhradníkmi.
9. **Kaplnka sv. Rozálie** Táto najstaršia kaplnka na Pažici bola postavená z vďaky za záchranu pred morovou epidémiou. Jej tvar pripomína stan, v ktorom kedysi pátri z Kapituly ošetrovali chorých. Hovorí sa, že niekedy v okolí leží zabudnutý morový cintorín.
10. **Ovce valašky** Stádo slovenských valašiek spása lúky ako za starých čias. S ich pomocou sa udržiava krajina čistá a živá. Sledujte ich, ako sa pokojne presúvajú. Sú to živé kosačky.
11. **Sysľovisko** Presne tu žijú drobné sysle – malé, plaché ale predsa zvedavé stvorenia, ktoré sa radi vyhrievajú na slnku. Ak budete trpezlivý a chvíľku v tichu vyčkáte, možno nejaký syslík vykukne práve na vás.
12. **Katedrála sv. Martina** Majestátne sa vypínajú veže dominanty Spišskej Kapituly. Katedrála sv. Martina, klenot Spiša. Vo vnútri skrýva tisícročné príbehy, ktoré na nás dýchajú z každého jej kameňa. Môžete tu vidieť trón biskupa, alebo sa len tak nechať poláskat teplým svetlom slnka, prelievajúcim sa cez jej farebné vitrážne okná. A možno na nich nájdete aj malé veveričky...
13. **Biskupská záhrada** Baroková záhrada ako z rozprávky, kde majú svoje miesto stromy, kríčky i kvety – a pokoj, ktorý tu cítiť na každom kroku. Do krásnych dní i večerov tu znie spev vtákov, ale i detský smiech návštevníkov. Je to taký náš malý Raj na zemi.
14. **Penzión St. Martin** V starobyľom kanonickom dome je dnes príjemné miesto na oddych po putovaní a objavovaní. V penzióne nájdete útulné pohodlie, chutné jedlo a prostredie, ktoré Vám pohladí dušu.
15. **Socha v záhrade** Stojí tu už celé desaťročia... Nikto už dnes presne nevie, koho zobrazuje. Niektorí tvrdia, že je to zabudnutá svätica, iní zasa, že stráži skrytý poklad. Možno práve vy odhalíte jej tajomstvo, zahalené závojom času...

Dovidenia!

Goodbye!

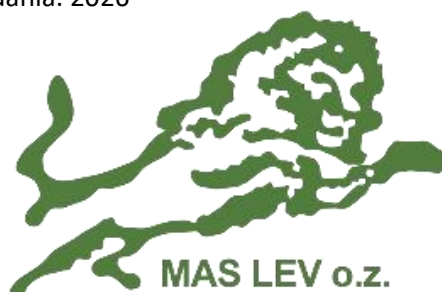
Do widzenia!

Viszlát !

www.maslev.eu

Vydané Občianskym združením MAS LEV, o. z.
Námestie Majstra Pavla 28, 054 01 Levoča
Autori fotografií: Peter Olekšák, Marek Tlusták,
Ľuboš Tatranský, Vladimír Maľák, Peter Matis
Rok vydania: 2026; Náklad: 5000 ks
Nepredajné. Zmeny vyhradené.
Rok vydania: 2026

MINISTERSTVO
CESTOVNÉHO RUCHU
A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

